

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

Ε 3.ΝΕΛ3Γ(ε)

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Κυριακή 10 Απριλίου 2016

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ

[...]Ο περίφημος Ιταλός ποινολόγος Τσεζαρε Μπεκαρία στο έργο του «Περί εγκλημάτων και ποινών» γράφει πως σκοπός της ποινής, δεν είναι η εκδίκηση αλλά ο σωφρονισμός αυτού που διέπραξε το αδίκημα και ο παραδειγματισμός των άλλων. Άρα ο σκοπός της ποινής είναι η πρόληψη υπό δύο έννοιες: γενική πρόληψη του κακού, δηλαδή να αποτρέψει πολλούς άλλους από το να θελήσουν να αδικήσουν (σωφρονισμός) και ειδική πρόληψη, να αποτρέψει, δηλαδή, το συγκεκριμένο άτομο από το να ξαναεγκληματίσει.

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι οποιαδήποτε κι αν είναι τα ελατήρια, που ώθησαν το άτομο που διέπραξε το αδίκημα - έστω κι αν αυτά δε φαίνονται - , η ποινή που θα του επιβληθεί είναι αναγκαίο να έχει έναν εξαγνιστικό, καθαρτικό χαρακτήρα, με άλλα λόγια να παίζει ένα ρόλο νουθετήσης και όχι να φορτίζεται με το στοιχείο της εκδίκησης, γιατί τότε πια η τιμωρία πάυει να είναι ποινή. Τιμωρία στ' αρχαία ελληνικά σημαίνει, σε πρώτη σημασία, βοήθεια, αρωγή, συνδρομή. Κατά μια έννοια, συνδρομή παραμένει και με την έννοια της ποινής, εφόσον συμβάλλει στον «επανανθρωπισμό» του εγκληματία. Αντίθετα, μια πράξη βίας, αν αντιμετωπιστεί πάλι με βία, θα επιφέρει στην ψυχή του δράστη περισσότερο μίσος τόσο για τη δικαιοσύνη, όσο και για την κοινωνία, με αποτέλεσμα το έγκλημα να επαναληφθεί περισσότερο βίαιο και αποτρόπαιο, αλλά ίσως πιο τεχνικά σχεδιασμένο.[...]

Με το σωφρονισμό του καταδικαζομένου πετυχαίνουμε το σημαντικότερο αποτέλεσμα, που έγκειται στο να πεισθεί αυτός για το έγκλημά του, ώστε όχι μόνο να μην το επαναλάβει, αλλά ούτε – στο μέτρο που μπορεί – να αφήσει κι άλλους να το διαπράξουν. Έτσι ο χτεσινός εγκληματίας, γίνεται σήμερα ανασχετικός παράγοντας στην επέκταση του εγκλήματος. Αυτό συνιστά την ουσία του πραγματικού σωφρονισμού. Γιατί είναι βέβαια επιτυχία το να εμποδίσει η ποινή έναν εγκληματία να μην επαναλάβει την πράξη του, όμως το να μπορέσει να τον σωφρονίσει σε βάθος, με αποτέλεσμα να γίνει ο ίδιος εμπόδιο στην εγκληματική ενέργεια κάποιου άλλου, αποτελεί πολλαπλή επιτυχία και μόνο σ' αυτήν τη βάση μπορεί να λειτουργήσει η δικαιοσύνη στην πιο άρτια μορφή της.

[...]Για πολλούς ευαισθητοποιημένους ανθρώπους η ποινή στη μορφή, τουλάχιστον, που την ξέρουμε, είναι απαράδεκτη. Πιστεύεται ότι ο εγκληματίας είναι ψυχικά ασθενής και δε χρειάζεται τιμωρία αλλά θεραπεία. Συνεπώς, η πολιτεία είναι

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

Ε 3.ΝΕΛ3Γ(ε)

προτιμότερο να κτίζει όχι φυλακές αλλά ειδικού τύπου θεραπευτήρια, που να λειτουργούν ως εκπαιδευτήρια. Όσο κι αν μοιάζει **χιμαιρική** η φράση του Αδαμαντίου Κοραή πως «και η πλέον θηριώδης ψυχή, ακούοντας τα αθάνατα παραγγέλματα των αρχαίων συγγραφέων της ελληνικής γλώσσης, θα μεταβληθή εις ενάρτεον», εν τούτοις είναι η πλέον ρεαλιστική. Μόνο μορφώνοντας το κεφάλι των ανθρώπων, δε θα χρειαστεί ποτέ η πολιτεία να το κόψει, έλεγε ο Ουγκό.

[...]

Όπως προαναφέρθηκε, η ποινή παίζει διπλό ρόλο. Περ' από το σωφρονισμό αυτού που διέπραξε το αδίκημα, πρέπει να συντελεί και στον παραδειγματισμό των άλλων. Όταν ο εγκληματίας τιμωρηθεί με πνεύμα σωφρονιστικό και τελικά πεισθεί για την ενοχή του, είναι φυσικό να παραδειγματιστούν και πολλοί, όταν διαπιστώσουν ότι ο δράστης αποστρέφεται την πράξη του. Βλέποντας, δηλαδή, τον εγκληματία τιμωρημένο, μετανιωμένο και σωφρονισμένο, είναι δύσκολο να μην παραδειγματιστεί από αυτόν κάποιος, που είχε ροπή προς την αδικία και να μην κρατηθεί μακριά από αυτή. Γιατί σε τελευταία ανάλυση δεν υπάρχει μεγαλύτερη δύναμη παραδείγματος απ' αυτήν που προσφέρει ο σωφρονισμός του ίδιου του ενόχου.

[...]

Υπάρχει, τέλος, και το θέμα της θανατικής «ποινής», που τα τελευταία χρόνια επανέρχεται διαρκώς στο πεδίο των έντονων συζητήσεων, λόγω της κατακόρυφης αύξησης της βίας και του εγκλήματος. Προσωπικά πιστεύω πως η εκτέλεση του ενόχου δεν είναι ούτε λύση αλλά ούτε και ποινή. Κάθε ποινή, πρέπει να έχει το στοιχείο του σωφρονισμού. Θα ήταν αφέλεια, λοιπόν να μιλάμε για σωφρονισμό, αναφερόμενοι σε μελλοθάνατους. Όσον αφορά στον τομέα του παραδειγματισμού, κυριαρχεί η άποψη πως η θανάτωση του εγκληματία είναι το αποτελεσματικότερο μέτρο αποτροπής. Η «αποτελεσματικότητα» όμως αυτή οφείλεται στο φόβο· και όταν η συμπεριφορά των πολιτών καθορίζεται απ' αυτόν τότε είναι σωστότερο να μιλάμε για τρομοκρατία κι **οχι** για δημοκρατία. Η δημοκρατία απαιτεί **ελευθερία** και η ελευθερία σημαίνει δυνατότητα επιλογών, χωρίς τρομοκρατικούς εξαναγκασμούς. Όταν όμως ο φόβος χαράζει την κατευθυντήρια γραμμή των πράξεών μας, δημιουργεί τον τρομοκρατημένο υπήκοο, που είναι ανίκανος να υπηρετήσει τη δημοκρατία. Εξάλλου, ο φόβος δεν εξαλείφει το έγκλημα· απλώς το αναβάλλει.

Καργάκος Ι Σαράντος, Προβληματισμοί, Ένας διάλογος με τους Νέους, Α' Τόμος, Gutenberg, σελ. 143-149

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

Ε 3.ΝΕΛ3Γ(ε)

ΘΕΜΑΤΑ

- A.** Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).
Μονάδες 25
- B1.** Να αναπτύξετε σε μια παράγραφο 90-100 λέξεων το περιεχόμενο της παρακάτω περιόδου: «**Μόνο μορφώνοντας το κεφάλι των ανθρώπων, δε θα χρειαστεί ποτέ η πολιτεία να το κόψει, έλεγε ο Ουγκό.**»
Μονάδες 10
- B2.** Ποιον τρόπο πειθούς επιστρατεύεται ο συγγραφέας στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου («Για πολλούς ευαισθητοποιημένους... έλεγε ο Ουγκό); Ποια μέσα πειθούς χρησιμοποιεί; Να αναφέρετε ένα παράδειγμα για κάθε περίπτωση.
Μονάδες 5
- B3.** Με ποια συλλογιστική πορεία (επαγωγική-παραγωγική) αναπτύσσει τη σκέψη του ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο του κειμένου («Ο περίφημος Ιταλός... να ξαναεγκληματίσει»); Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
Μονάδες 5
- B4.** α) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις: αδίκημα, αρωγή, έγκλημα, χιμαίρική, ελευθερία.
Μονάδες 5
- β) Ποια νοηματική σχέση δηλώνουν οι διαρθρωτικές λέξεις-φράσεις του κειμένου: «με άλλα λόγια» (δεύτερη παράγραφος), «ώστε» (τρίτη παράγραφος), «Συνεπώς» (τέταρτη παράγραφος), «Εξάλλου» (έκτη παράγραφος).
Μονάδες 4
- B5.** Να γράψετε στα τετράδια σας τα αποσπάσματα μετατρέποντας την ενεργητική σύνταξη σε παθητική ή αντίστροφα.
α) «Συνεπώς, η πολιτεία είναι προτιμότερο να κτίζει όχι φυλακές αλλά ειδικού τύπου θεραπευτήρια, που να λειτουργούν ως εκπαιδευτήρια.»
β) «Όταν όμως ο φόβος χαράζει την κατευθυντήρια γραμμή των πράξεών μας, δημιουργεί τον τρομοκρατημένο υπήκοο...»
Μονάδες 6
- Γ.** Είναι γεγονός πως η ύπαρξη γραπτών νόμων υπηρετεί τη δημοκρατία. Στις σύγχρονες κοινωνίες ωστόσο παρατηρείται ένα γενικότερο κλίμα ανομίας και αμφισβήτησης των νόμων από τους πολίτες. Σε ένα άρθρο που θα δημοσιευθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας, να εξηγήσετε τους λόγους που καθιστούν αναγκαία την υπακοή των πολιτών στους γραπτούς νόμους και να αναφερθείτε στη συμβολή της παιδείας στην καλλιέργεια της νομιμοφροσύνης στους νέους κυρίως. (400-500 λέξεις)
Μονάδες 40